

LJETOPIS ANTUNA SASINA

- Oko 1518. Godina rođenja nije arhivski potvrđena, nego je rekonstruirana: Sasin se 1538. prvi put spominje kao punoljetan. Rodio se u Dubrovniku, u građanskoj obitelji, kao izvanbračni sin majke nepoznata imena i Stijepa Bratosaljića Sasina, pripadnika bogate građanske bratovštine antunina. Obitelj se u Dubrovniku nastanila nakon preseljenja Bratoslava Bogojevića iz Stona koncem XIV. st. O pjesnikovu ocu Stijepu ne zna se mnogo, osim da je posjedovao kuću u Rijeci dubrovačkoj i da se ženio dva puta (preostalu djecu – Teodora, Marina i Kату – dobio je u braku s Nikom Teodorović) te da je upravo on dao obitelji novo prezime Sasin, a druga grana obitelji počela je nositi prezime Krasini. Sam pjesnik se u vlastitim tekstovima često apostrofirao pod imenom Sasin, a oblik Sassi pojavljuje se u naslovima djela.
- 1530-ih U Dubrovniku je, po svoj prilici, dobio obrazovanje koje mu je omogućilo da obavlja posao učitelja i različite administrativne dužnosti: pisara u stonskoj solani i stonskoj kancelariji, a potom i kancelara.
1538. Kažnjen odlukom Malog vijeća na zatvor, no odlukom od 20. prosinca iste je godine zbog bolesti odobreno njegovo otpuštanje uz jamce.
1544. U arhivskim je spisima zabilježen kao optuženik zbog noćnog izgređa. Od te se godine češće nalazi kao optuženik zbog sitnijih prijestupa uobičajenih za dubrovačku mladež.
1545. Postavljen je za kapetana straže (*ormanice*) u dva navrata u trajanju od po dva tjedna. Iste godine zabilježena je još jedna objesna avantura: napad na konopara Pavla na Pilama, za što je Sasin kažnjen kaznom od 25 perpera.
1548. 20. listopada odnekud se vratio u Dubrovnik, jer se odlukom gradskih vlasti zaštićuje od svih dugovanja na 15 dana od dolaska u Grad, iz čega se može zaključiti da je imao nepodmirenih dugova. Iste ga godine, 13. studenog, u Dubrovniku zastupa plemić Andrija Antun Benešić zbog dužničkih problema.

1550. 30. siječnja nalazi se u Italiji, u Anconi: Bartolomeo Zizerić iz Ancone izjavio je da u svojoj trgovini drži Antuna Sasina na ime duga.
1553. 30. siječnja Senat ga je izabrao za pisara u stonskoj solani s godišnjom plaćom od 200 perpera. Vodio je knjige o količini izvađene soli i o prihodima i rashodima solila sve do 1577. U istom je razdoblju za kancelarove odsutnosti povremeno obavljao i poslove stonskoga kancelara.
- 1553–1561. U više navrata odobran mu je boravak u Dubrovniku po nekoliko dana.
1554. 6. lipnja obavezuje se da će Evandelistu Gabrijelu otplaćivati mjesečno 2 perpera dok mu ne isplati dug od 250 dukata.
1558. ili 1559. Oženio se Jakom Boljinović iz ugledne i imućne stonske obitelji, s kojom je dobio tri sina: Stijepa (1580. zabilježen kao klerik, 1586. kao svećenik), Marina (1591. stonski kancelar) i Pavla (preselio se u Dubrovnik). Člana te obitelji, suca Boljinovića, Sasin spominje u *Malahnoj komediji od pira*.
1564. U oporuci koju je sam sastavio i potpisao zabilježen je kao pisar kancelarije u Stonu.
1566. Zemlju i vinograde iz ženina miraza prodao je za 180 dukata.
1567. Napisao pjesmu *U smrt Marina Držića*.
1569. Prema odluci Malog vijeća, prihvatio je učiteljsku službu s mjesečnom zaradom od 4 perpera i 20 groša. Djecu je tijekom sljedećih 20 godina povremeno učio “prima elementa et bonas litteras”.
- 1572–1582. Povremeno je (1572, 1573, 1576, 1580, 1582) bio popisivač vina na Pelješcu.
1574. Uzima u zakup stonske mlinove na vrijeme od 12 godina, ali posao mu je očito propao jer ga deset godina poslije arhivski spisi bilježe na istim mlinovima u svojstvu državnog službenika.
1578. Odlukom dubrovačkoga Velikog vijeća imenovan je za kancelara Stona. Položaj je donosio plaću od oko 40 perpera i brojne povlastice.
1579. Dubrovačko Malo vijeće donosi odluku o progonstvu Sasina iz Stona i smjeni s kancelarskog mjesta. Uz Sasina je prognana i Barbara Lučina, služavka koja je usto kažnjena i šibanjem. U spisima nema obrazloženja o Sasinovoj krivnji niti o služavki-

noj ulozi u tome prijestupu. Svega šest dana poslije odluka je opozvana, ali je Sasin izgubio službu kancelara zato što, kako stoji u obrazloženju, nije bio vjeran službi. Poslije toga vraća se učiteljavanju, popisivanju vina u Stonu i na Pelješcu, obavlja posao kapetana u tvrđavi Podzvizd i počasnu dužnost đusticijera koji je nadgledao provođenje propisanih uredaba i mjera za prodaju i kvalitetu namirnica. Na tu je dužnost imenovan više puta, a potkraj života (1590) i na poziciju suca porotnika, što svjedoči o vraćenu ugledu, koji nisu remetili ni brojni sitniji izgredi i sukobi zabilježeni u arhivima.

Poslije 1582. Napisana je *Malahna komedija od pira*. Vrijeme njezina nastanka moguće je rekonstruirati zahvaljujući uvođenju stonskog *dum Ivana vikara* (za vikara postavljen 1582) u družinu koja je sjedila za trpezom *dum Tomaša* u komediji. I ostali su uzvanici na večeri likovi Stonjana koji su zabilježeni u arhivima kao stvarni žitelji Stona, gdje se uglavnom pojavljuju kao svjedoci, tužitelji i tuženi 80-ih i ranih 90-ih godina. Drži se da je Sasin i *Filide* i *Floru* napisao 80-ih godina.

1583. 20. studenog brat Teodor oporučno mu je ostavio 100 dukata.

1583–1595. Zabilježeni su brojni obračuni i sukobi vremenog Sasina sa žiteljima Stona, osobito sugrađankama (1583, 1585, 1591, 1594). Neobičnim se doima da je duboko u osmom desetljeću života zaradio tužbu zbog nasilnog izgreda (tužba Milice Nikoline 1595. zbog razbijenih kućnih vrata). Te se godine Sasin ujedno posljednji put spominje u arhivskim knjigama.

1594. Napisao je dvije nadgrobnice u smrt Dživa Simova Bunića, koji je te godine umro (*Antun Sasin u smrt gospodina Dživa Simova Bunića, svoga draga prijatelja; U smrt istoga*).

Poslije 1595. Smatra se da je Sasin umro te godine ili nedugo poslije. I *Razboji* završavaju ratnim događanjima 1595. U posljednjem, *Devetom razboju*, Sasin ističe: “ako ljeto ovo ne umreš / er si smrti, Sase, blizu”. Opisana se Bitka kod Kalugarenija (Čalugäreni), gdje je osmansku vojsku Sinan-paše pobijedio Mihael Hrabri, odvijala 23. kolovoza 1595.

D. M. A.

ZBORNİK STIHOVA XV. i XVI. STOLJEĆA

MATICA HRVATSKA
ZORA

*Naslovnica Zbornika stihova XV. i XVI. stoljeća
u 5. knjizi Pet stoljeća hrvatske književnosti (Zagreb, 1968)*

BIBLIOGRAFIJA

IZDANJA DJELA ANTUNA SASINA

- Antun Sasin* [izbor]. – *Djela Petra Zoranića, Antuna Sasina, Savka Gučetića Bendeviševića*. Priredio Pero Budmani. Stari pisci hrvatski. Knj. XVI. Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Zagreb, 1888. Str. 99–198. [Sadržaj: *Malahna komedija od pira; Filide; Flora; San; Drugi san; U pohvalu pjesnika dubrovačkih; U slavu i hvalu lijepijeh od grada gospoja; Antun Sassi u smrt gospodina Giva Simova Bunića, svoga draga prijatelja; U smrt istoga; Antun Sassi u smrt Marina Držića; Žalos luvenice u smrt Pava Torelli; Robinjica; Mrnarica; Mužika od crevlara; Riječi jednog ljubovnika; (Razboji od Turaka); Vrtari.*]
- [*Starci.*] – *Nekoliko dubrovačkih pokladnijeh pjesama iz XVI vijeka*. Priredio Petar Kolendić. [Posebni otisak iz “Dubrovnik”, XV, br. 7–8.] Dubrovnik, 1906. Str. 7–8.
- Antun Sasin* [izbor]. – *Zbornik stihova XV. i XVI. stoljeća*. [Odlomci iz djela.] Priredio i predgovore napisao Rafo Bogišić. Crteži: Nataša Cetinić. Pet stoljeća hrvatske književnosti. Knj. 5. Matica hrvatska–Zora. Zagreb, 1968. Str. 291–324.
- Starci nebozi.* – *Pesništvo renesanse i baroka*. Uredio Miroslav Pantić. Prosveta. Beograd, 1977. Str. 129–130.
- [*Ubog.*] Priredila Irena Arsić. – “Prilozi za književnost, jezik, istoriju i folklor”, knj. LXIII–LXIV (1997–1998), br. 1–4, str. 51–52; Beograd, 2000.
- Filide. Komedija Antuna Sasi*. Priredio Milovan Tatarin. – “Građa za povijest književnosti hrvatske”, knj. 37, str. 102–123; Zagreb, 2010.

VAŽNIJA LITERATURA O ANTUNU SASINU

- Armin Pavić: *Historija dubrovačke drame*. Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Zagreb, 1871. Str. 101.
- Milorad Medini: *Povjest hrvatske književnosti u Dalmaciji i Dubrovniku*. Knj I. XVI. stoljeće. Matica hrvatska. Zagreb, 1902. Str. 120, 263–266, 295–296, 329–330.
- Pavle Popović: *Antun Sasin dubrovački pesnik XVI veka*. – “Glas Srpske kraljevske akademije”, XC, drugi razred, 53, str. 1–67; Beograd, 1912. [ćir.]
- M. [Miodrag] Purković: *Istoriska tačnost u Sasinovom epu: “Razboji od Turaka”*. – “Glasnik jugoslovenskog profesorskog društva”, knj. XII, sv. 7, str. 608–612; Beograd, mart 1932. [ćir.]
- Mihovil Kombol: *Poviest hrvatske književnosti do narodnog preporoda*. Jubilarna izdanja o stotoj godišnjici Matice hrvatske 1842–1942. Kolo II. Knj. 7. Matica hrvatska. Zagreb, 1945. Str. 182–192.
- Milivoj A. Petković: *Dubrovačke maskerate*. Posebna izdanja. Knj. CLXVI. Srpska akademije nauka. Naučna knjiga. Beograd, 1950. Str. 116–117. [ćir.]
- Petar Kolendić: *Paraboscov Adon u našem prevodu*. – “Glasnik Srpske akademije nauka”, III, str. 297; Beograd, 1951.
- Jakša Ravlić: *Dubrovačka mornarica u dubrovačkoj lirici XVI. vijeka – Dubrovačko pomorstvo. U spomen sto godina Nautičke škole u Dubrovniku MDCCCLII–MCMLII*. Odbor za proslavu sto godina Nautičke škole u Dubrovniku. Dubrovnik, 1952. Str. 435–450.
- Miroslav Pantić: *Rukopisi negdašnje biblioteke Bizaro u Historijskom institutu u Dubrovniku*. – “Anali Historijskog instituta u Dubrovniku”, VIII–IX, str. 557–596; Dubrovnik, 1962.
- Marin Franičević: *Ritmička osnova u stihu hrvatskih pjesnika XV i XVI stoljeća*. – “Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti”, knj. 333, str. 5–30; Zagreb, 1963.
- Petar Kolendić: *Jedan srpski spev o Adonisu iz XVI veka*. – *Iz staroga Dubrovnika*. Priredio Miroslav Pantić. Srpska književna zadru-ga. Kolo LVII. Knj. 388. Beograd, 1964. Str. 137–140. [ćir.]
- Rafo Bogišić: *Prvo poglavlje hrvatske pastorale*. – “Radovi Zavoda za slavensku filologiju”, knj. 11, str. 5–21; Zagreb, 1969.

- Marin Franičević: *Izbornost i epigonstvo Antuna Bratosaljića Sasina*. – “Forum”, X, knj. XXI, br. 3, str. 328–343; Zagreb, mart 1971.
- Marin Franičević: *O stihu hrvatske književnosti XVII. stoljeća*. – “Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti”, knj. 362, str. 5–76; Zagreb, 1972.
- Marin Franičević: *Dubrovnik u drugoj polovici XVI i na početku XVII stoljeća*. – Marin Franičević–Franjo Švelec–Rafo Bogišić: *Od renesanse do prosvjetiteljstva*. Povijest hrvatske književnosti. Knjiga 3. Biblioteka Povijesti. Liber–Mladost. Zagreb, 1974. Str. 135–139.
- Šime Vučetić: *Glas iz Stona Antuna Sasina*. – “Mogućnosti”, XXII, br. 11, str. 1239–1244; Split, studeni 1975. – *Dani Hvarskog kazališta. Renesansa. [III]*. Čakavski sabor. Split, 1976. Str. 205–211.
- Nikica Kolumbić: *Razdoblje hrvatskog književnog manirizma*. – “Forum”, XV, knj. XXXII, br. 12, str. 1018–1053; Zagreb, decembar 1976.
- Slobodan P. [Prosperov] Novak: *Hrvatske dramske robinje*. – *Dani Hvarskog kazališta. Renesansa. [III]*. Čakavski sabor. Split, 1976. Str. 185–204.
- Slobodan Prosperov Novak: *Dramska bukolika*. – *Teatar u Dubrovniku prije Marina Držića*. Biblioteka suvremenih pisaca. [Knj.] 37. Čakavski sabor. Split, 1977. Str. 48–65.
- Franjo Švelec: *O nasljeđu antike u hrvatskoj renesansnoj komediji*. – “Radovi” [Sveučilište u Splitu. Filozofski fakultet – Zadar. Razdio filoloških znanosti (10).], XVII (1977/1978), sv. 17, str. 27–44; Zadar, 1978.
- Nikola Batušić: *Povijest hrvatskoga kazališta*. Školska knjiga. Zagreb, 1978. Str. 74–76.
- Nikica Kolumbić: *Hrvatska književnost od humanizma do manirizma*. Knjižnica studija i monografija o hrvatskoj kulturnoj baštini. Nakladni zavod Matice hrvatske. Zagreb, 1980. Str. 263–266.
- Miho Demović: *Glazba i glazbenici u Dubrovačkoj Republici. Od početka XI. do polovine XVII. stoljeća*. Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Razred za muzičku umjetnost. Zagreb, 1981. Str. 153–158.
- Joanna Rapacka: *Radmio i Ljubmir Džore Držića u kontekstu pastoralne poezije druge polve 15. stoljeća*. S poljskog, po rukopisu, pre-

- vela Neda Pintarić. – “Umjetnost riječi”, XXVII, br. 1–2, str. 27–46; Zagreb, siječanj–lipanj 1983.
- Hrvatska drama do narodnog preporoda*. Priredili Slobodan P. [Proserov] Novak i Josip Lisac. Biblioteka Follio. [Knj.] 1. Logos. Split, 1984. Str. 297–300.
- Zlata Bojović: *Drama i pozorište u Dubrovniku posle Marina Držića*. – “Dubrovnik”, XXVIII, br. 5–6, str. 7–21; Dubrovnik, 1985.
- Rafo Bogišić: *Hrvatska pastorala*. Enciklopedija hrvatske književnosti. Zavod za znanost o književnosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Zagreb, 1989. Str. 79–81.
- Slavica Stojan: *Žitelji Stona i Malog Stona u Malahnoj komediji od pira Antuna Sasina*. – “Anali Zavoda za povijesne znanosti Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Dubrovniku”, sv. XXVIII, str. 183–191; Dubrovnik, 1990.
- Divna Mrdeža Antonina: *Vrsta stiha i njegova funkcija u Sasinovim dramskim tekstovima*. – “Radovi” [Sveučilište u Splitu. Filozofski fakultet – Zadar. Razdio filoloških znanosti (20).], XXX (1990/1991), sv. 30, str. 149–164; Zadar, veljača 1992.
- Divna Mrdeža Antonina: *Jedan model – dvije pastorele. /“Filide” i “Flora” Antuna Bratosaljića Sasina/*. – “Glasje”, I, br. 1, str. 33–41; Zadar, 1994.
- Rafo Bogišić: *Antun Sasin: “Razboji od Turaka”*. – *Sisačka bitka 1593*. [Zbornik.] Uredili Ivo Goldstein i Milan Kruhek. Zavod za hrvatsku povijest Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu – Institut za suvremenu povijest, Zagreb–Povijesni arhiv, Sisak. Zagreb–Sisak, 1994. Str. 227–238.
- Divna Mrdeža Antonina: *Dramski tekstovi Antuna Bratosaljića Sasina i hrvatska dramska tradicija prije Marina Držića*. – “Radovi” [Sveučilište u Splitu. Filozofski fakultet – Zadar. Razdio filoloških znanosti (22–23).], XXXII–XXXIII (1992/1993, 1993/1994), sv. 32–33, str. 189–202; Zadar, 1995.
- Divna Mrdeža Antonina: *Portret dubrovačko-stonskog pisca Antuna Sasina. Uz 400. obljetnicu smrti*. – “Dubrovnik”, n. s., VI, br. 2–3, str. 133–148; Dubrovnik, 1995.
- Irena Arsić: *Dve maskerate iz negdašnje dubrovačke biblioteke Bizarro*. – “Prilozi za književnost, jezik, istoriju i folklor”, knj. LXIII–LXIV (1997–1998), br. 1–4, str. 40–55; Beograd, 2000. [ćir.]

- Irena Arsić: *Antun Sasin – dubrovački pesnik XVI veka*. Besjeda–Ars libri. Biblioteka Kritika. Banja Luka–Beograd, 2002. 267 str. [ćir.]
- Davor Dukić: *Sultanova djeca. Predodžbe Turaka u hrvatskoj književnosti ranog novovjekovlja*. Thema i. d. Zadar, 2004. Str. 87–90.
- Svetlana Stipčević: “*Favola d’Adone*” *Đirolama Paraboska u dubrovačkom prepevu*. – *Dubrovačke studije*. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. Beograd, 2004. Str. 161–221.
- Milovan Tatarin: *Sasin, Antun*. – *Leksikon Marina Držića*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža. Zagreb, 2009. Str. 701–702.
- Milovan Tatarin: *Rekonstrukcija drame Filide Antuna Sasina*. – “Građa za povijest književnosti hrvatske”, knj. 37, str. 79–101; Zagreb, 2010.
- Davor Dukić: *Iščitavanje srdžbe i straha u hrvatskoj antiturskoj epici XVI. stoljeća*. – *Poj željno!. Iskazivanje i poimanje emocija u hrvatskoj pisanoj kulturi srednjega i ranoga novoga vijeka*. Urednik: Amir Kapetanović. Biblioteka Znanstveni zbornici. Knj. 4. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Zagreb, 2012. Str. 217–242.

D. M. A.